

наук.-практ. конф. (Київ, 25 берез. 2016 р.) : у 2 ч. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. С. 105–108.

9. Вознюк А. А. Кримінальна відповідальність за створення злочинних об'єднань та участь у них : монографія. Київ : Маслаков, 2018. 928 с. 543

10. Громко В. Я. Вчинення злочину службовою особою як обставина, що обтяжує відповідальність за кримінальним правом України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2015. 224 с.

11. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2007. 552 с.

12. Контрольний текст проєкту нового КК України (станом на 24 груд. 2021 р.). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2021/12/28/kontrolnyj-proekt-kk-24-12-2021.pdf>.

Панченко Вероніка Вікторівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: Мостепанюк Людмила

Олександрівна, доцент кафедри

кримінального права Національної академії

внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У ході розвитку історії нашої держави, однією з актуальних проблем залишається рівень злочинності, а тому питання реформування правоохоронних органів потребує особливої уваги. Це передбачено тим, що поліція має надавати населенню спеціальні послуги. При цьому їхню діяльність необхідно спрямовувати вже не на збереження політичної влади чи контроль за особистим життям громадян, як раніше, а на суворе дотримання прав і свобод людини.

Однією з найскладніших ланок реформування поліції є кримінальний блок – органи досудового розслідування (слідчі) і кримінальна поліція (оперативна служба, карний розшук, кримінальна розвідка). Перш за все, з огляду на важливість та складність покладених на них завдань, а саме – запобігання та протидії злочинності.

Слід звернути увагу, що загалом проблеми діяльності поліцейських та приватних детективів привернули увагу вітчизняних науковців лише наприкінці 2000 років. Саме тоді було опубліковано низку монографічних досліджень, зокрема О. В. Одерія «Основи приватної детективної діяльності» (2019 р.), В. В. Голіни, О. М. Джужі «Детективна діяльність» (2009 р.), і підручники А. П. Закалюки «Курс

сучасної української детективної діяльності» (2007 р.), Р. М. Яновича «Детективна діяльність: курс лекцій» (2014 р.) [1, с. 149].

Наразі у нас проблеми із взаємодією слідства та оперативної поліції. Вона включає системні конфлікти – різне розуміння масштабів і ролі конкретних кримінальних проваджень, а також різні приналежності та пріоритети. Станом на сьогодні в нашій державі є лише один правоохоронний орган, у складі якого є детективи – Національне антикорупційне бюро України. Його детективи здійснюють оперативну роботу, фіксацію доказів і підготовку всіх процесуальних документів.

Проте держава має певний позитивний досвід щодо інституційного та законодавчого регулювання детективних послуг.

Інститути детективів існують у скандинавських країнах, Німеччині, США та інших стійких демократіях. Між ними багато відмінностей за обсягом повноважень, режимом взаємодії з прокуратурою тощо. Водночас те, що всі докази збирає та фіксує в процесуальних документах одна особа, відповідальна за якість виконаної роботи – підготовку й спрямування обвинувального висновку до суду.

На рівні української державної політики необхідність запровадження детективної системи опосередковано ґрунтується на Концепції реформування кримінальної юстиції 2008 року і КПК 2012 року. У Стратегії реформування органів внутрішніх справ, затвердженій Розпорядженням КМУ № 1118-р від 22.10.2014 р., згадується служба детективів з розкриття загальнокримінальних злочинів, але не вказується дату його реалізації.

Після трьох років реформи поліції зроблено перші кроки до реальних змін у роботі кримінального блоку. У січні 2017-го Національна поліція спільно з міжнародними партнерами розпочала пілотний проект на базі Бориспільського відділу поліції Київської області, який об'єднав функції слідчих та оперативних працівників під єдине підпорядкування. На жаль, публічного звіту за цим експериментом не було [2].

Супротивники інституту приватних детективів вказували на те, що запровадження детективної діяльності в Україні порушить права і свободи громадян, у тому числі права людини на невтручання в особисте життя та сімейне життя, закріплене у ст. 31 Конституції України.

Для того, щоб приватна детективна діяльність відповідала таємниці приватного та сімейного життя, вона має підлягати належній правовій регламентації. По-перше, перелік детективних прав має бути вичерпним. По-друге, окремі дії суб'єкта приватної детективної діяльності можуть здійснюватися лише за згодою фізичних та юридичних осіб. Наступне, вимагає чіткої регламентації порядку проведення внутрішнього огляду суб'єктами приватної детективної діяльності споруд, приміщень, інших об'єктів. Крім того, існує необхідність у визначенні порядку та вимог щодо змісту, оформлення,

строків розгляду письмового звернення приватного детектива до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, а також до фізичних осіб.

На жаль, слід зазначити, що станом на сьогоднішній день на законодавчому рівні в Україні визначено лише один вид детективів – детективів Національного антикорупційного бюро України.

Водночас, за неофіційними даними, сьогодні в усіх регіонах України працює декілька тисяч приватних детективів та приватних детективних агентств, серед яких Всеукраїнська асоціація приватних детективів (ВАПД), Український детективний союз (УДС), Асоціація професіоналів корпоративної безпеки України (АПКБУ) та Група детективних підприємств

«Компанія приватних розслідувань» [1, с. 151].

Тому проект закону від 17 лютого 2021 р. № 3010, який ухвалено в першому читанні Верховною Радою України, є першим кроком до вирішення цього питання.

Однією із перепон легалізації приватної детективної діяльності в Україні є суперечність нормам кримінально-процесуального законодавства. Детективам надано можливість збирати докази в рамках кримінального провадження. А це є неприпустимим для такого виду діяльності. Але з одного боку детективам надано право збирати лише відомості та дані, які можуть бути визнані доказами лише після дослідження у суді (ст. 23 Кримінального Процесуального Кодексу України). Також здійснення зовнішнього спостереження на відкритій місцевості суперечить Закону України «Про оперативно розшукову діяльність», так як це компетенція виключно оперативних підрозділів [3, с.145].

Особливо важливою є необхідність залучення зарубіжного досвіду та адаптації його згодом до національного законодавства, соціально-економічних умов та реалій з урахуванням перспектив подальшого розвитку галузі. правове регулювання детективної діяльності як державних службовців (тобто детективів правоохоронних органів), так і приватних детективів в Україні відсутнє. Виходячи з викладеного, для повноцінної роботи поліцейських та приватних детективів необхідно законодавчо закріпити таку діяльність, зокрема шляхом внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, Закону України «Про оперативно розшукову діяльність», але в будь-якому випадку на впровадження намічених змін і контроль за їх правильною реалізацією знадобиться не один рік.

Список використаних джерел

1. Заворіна О. П., Фомін О. В. Діяльність підрозділів детективів у Національній поліції України: сучасний стан і перспективи. . *Право і безпека*, 2021. № 2. С. 149, 151.

2. Євген Крапивін. Реформа кримінального блоку поліції: проблеми і перспективи. Національна громадська платформа «Реформуємо МВС: прозорість та відповідальність». 03.08.2017. URL: http://police-reform.khpg.org/articles/v_ukrayini_rozkrivaetsya_lishe_tretina_zareestrovanih_zlochiviv_ekspert

3. Галагоза В.О., Француз А.Й. Перспективи запровадження інституту приватної детективної діяльності в Україні. *Правничий вісник університету «КРОК»*. 2019. № 35. С. 145.

Тютюнник Ростислав Сергійович,
аспірант кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Початок і провадження досудового розслідування, визначення першочерговості та порядку проведення процесуальних дій потребує обов'язкової чіткої організації й планування. Деякі вчені виділяють систему організації розслідування шляхом виділення певних рівнів діяльності щодо розкриття, розслідування кримінальних правопорушень та шляхів запобігання їм: 1) вищий – система заходів, спрямована на забезпечення ефективності функціонування компетентних органів й досягнення відповідної мети; 2) управлінський – керування певним видом діяльності; 3) методичний – комплексне застосування найбільш ефективних й необхідних криміналістичних рекомендацій та прийомів під час розслідування; 4) тактичний – проведення окремих слідчих (розшукових) дій [7, с.140].

Організоване планування досудового розслідування є необхідним елементом, чітко направленим на пошуку доказів, що полягає у вірному та своєчасному визначенні завдань розслідування, побудові версій та шляхів їх перевірки, а також в забезпеченні максимально ефективного використання доречних тактичних прийомів і необхідних науково-технічних засобів. Зміни, як відбуваються в законодавстві вимагають нового осмислення й суттєвого наповнення означених криміналістичних категорій з урахуванням практики їх застосування. Так, згідно звіту Офісу Генерального прокурора у 2019 р. за ст. 209 Кримінального кодексу України, яка передбачає відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, досудове розслідування проводилося по 57 кримінальним правопорушенням, при чому щодо 15 осіб, стосовно яких проводилося досудове розслідування є відомості, що вони вчиняли даний злочин у складі організованої групи чи злочинної